

BORUT PAHOR ZADOVOLJEN S POGOVORI

stran 3

stran 10

ZLATA PLAKETA SLAVKU CENERJU

stran 17

ŠESTO LETO ROMANO PRALIPE

ROMEO HORVAT POPO V FRANCIJI

stran 23

ROMANUDIJ - SVETOVNI DAN ROMOV
8- APRIL

ROMANO THEM ROMSKI SVET

številka 17, april 2003

založnik

Zveza Romov Slovenije
Arhitekta Novaka 13
9000 Murska Sobota
tel.: (02) 53-41-710
fax: (02) 53-41-711

e-mail: romani.union@siol.net

glavni in odgovorni urednik
Jožek Horvat - Muc

uredniški odbor
dr. Pavla Štrukelj
Monika Sandreli
Filip Matko
Janja Rošer
Daniel Šarkezi
Jelenka Kovačič
Fatmir Bečiri

dopisniki
Zdravko Pilipovič, Krško
Anita Cener, Serdica
Lujzi Baranja, New York
Dragoljub Acković, Beograd

prelom in tisk
Tiskarna Klar, Murska Sobota

naklada
500 izvodov

Po mnenju Ministrstva za kulturo RS št.
415-562/96, se Romano them - Romski
svet šteje med proizvode za katere se
plačuje 20% davek na dodano vrednost.

Izid časopisa Romano them je omogočilo
Ministrstvo za kulturo RS
in Urad za narodnosti RS

VSEBINA

<i>Jože Horvat - Muc: Beseda urednika</i>	2
<i>Borut Pabor je bil zadovoljen s pogovori</i>	3
<i>Filip Matko: Vabilo tudi Zvezi Romov Slovenije</i>	3
<i>Filip Matko: Da bi ne bilo prostih strelcev</i>	4
<i>Filip Matko, Jože.H.Muc: Da ne bo »generalov« brez vojske</i>	6
<i>Filip Matko, Jože.H.Muc: O Evropski listini za jezike regij</i>	8
<i>Filip Matko: Priznanje za dolgoletno delo med Romi</i>	8
<i>Filip Matko: Poročilo o Romih v Sloveniji</i>	9
<i>Filip Matko: Zlata plaketa Slavku Cenerju</i>	10
<i>Monika Sandreli: Romski svetnik tudi v občini Semič</i>	10
<i>Slobodan Nežirovič: Končno na svojem</i>	11
<i>Filip Matko: Jagori/Ogenj gori že eno leto</i>	12
<i>Filip Matko: Kultura kot rdeča nit delovanja</i>	12
<i>Filip Matko: Zimovanje na Vaneči</i>	13
<i>Filip Matko: Knjiga Zaščita manjšin v Sloveniji</i>	14
<i>Filip Matko: Edicija za edicijo</i>	15
<i>Filip Matko: Že šest TV oddaj Romski Razgledi</i>	16
<i>Fatmir Bečiri: Šesto leto RD Romano pralipe Maribor</i>	17
<i>Alija Hadža: Za boljši jutrišnji dan</i>	17
<i>Ramo Šačiri: 480 glasov premalo</i>	18
<i>Jožek H. Muc, Filip Matko: Romi v Občini Puconci</i>	18
<i>Baranja Slavko-Lujzi: Iz New Yorka</i>	20
<i>Romski koledar</i>	20
<i>Filip Matko: Prvič zlate zvezde</i>	21
<i>Filip Matko: Biti lep, biti Šukar</i>	21
<i>Filip Matko: Nagrajena Sladžana</i>	22
<i>Romeo Horvat-Popo: Potovanje v Francijo</i>	23
<i>Razvedrilni kotichek, pesmice</i>	24

Beseda urednika

Jože Horvat - Muc

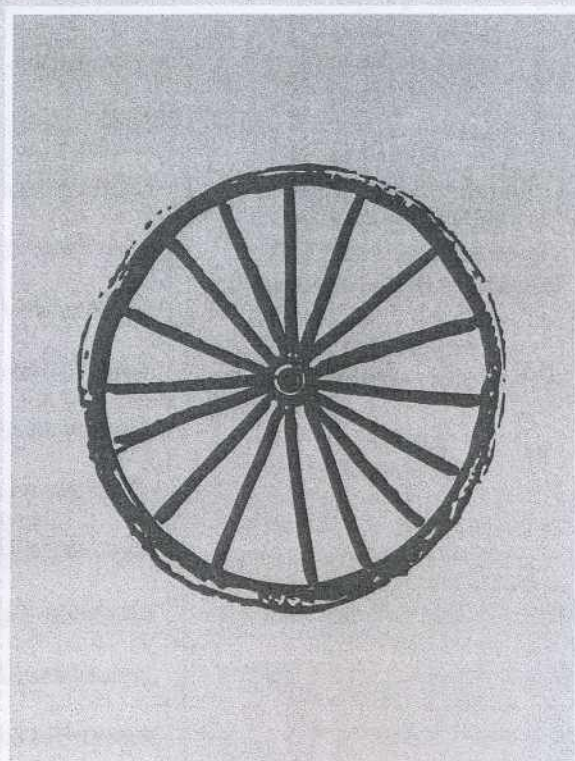
glavni in odgovorni urednik

V našem prostoru in času je romska tematika zelo pomembna.

Ne le za nas Rome, temveč tudi za nerome. Svoj prispevek k temu, ki pa je zelo pomemben, lahko dajo tudi mediji, tudi naš Romski svet.

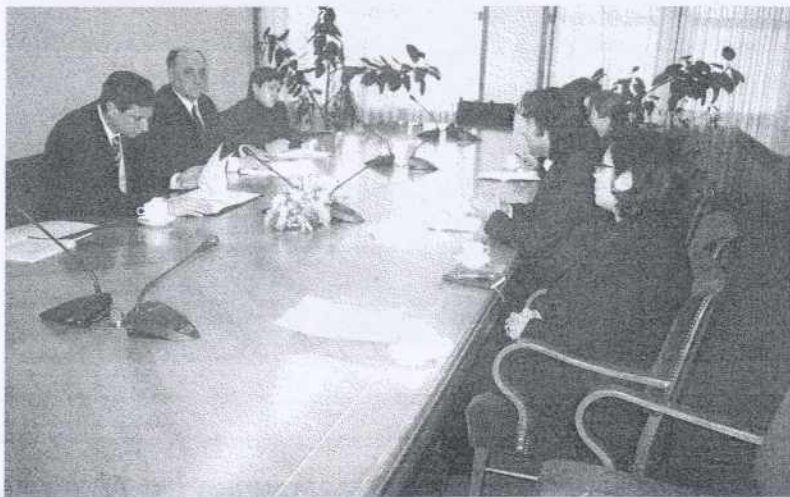
Kako izkoriščamo ali ne medije, pa je vprašanje sposobnosti prepričevanja. Nekateri so zelo dobri aktivisti, drugi spet spretni govorniki.

Uredništvo Romano them - Romskega sveta pa ne miruje. Pred nami je nova izdaja časopisa. Kot glavni urednik časopisa Vam v imenu uredniškega odbora in v imenu Zveze Romov Slovenije čestitam za Dan Romov in vam želim prijetno branje.

Borut Pahor je bil zadovoljen s pogovori

Predstavniki Zveze Romov Slovenije pod vodstvom Jožeka Horvata so na srečanju s predsednikom Državnega zbora Borutom Pahorjem opozorili na problematiko Romske skupnosti in na reševanje le te. Izrazili pa so tudi željo po intenzivnejšem sodelovanju med Zvezo Romov Slovenije in predstavniki državnih organov. Borut Pahor je izrazil zadovoljstvo, da je prišlo do izmenjave stališč med obema stranema in poudaril, da sodi pogovor v poskus globalnega urejanja romskega vprašanja. Predstavniki Zveze Romov Slovenije so predstavnikom DZ predstavili tudi svoje predloge za bolj učinkovito reševanje problemov Romske skupnosti.

Predsednik parlamentarnega odbora za notranjo politiko Maksimilijan Lavrinc je predstavnike ZRS obvestil, da bodo vabljeni na seje odbora takrat, ko bo odbor razpravljal o odločitvah, ki se navezujejo na njihovo prob-

lematiko, prav tako pa je predsednik DZ Borut Pahor naslovil enak predlog na predsednike drugih odborov. Sestanka se je poleg Pahorja in Lavrinca udeležil še direktor Urada za narodnosti Janez Obreza.

Vabila tudi Zvezi Romov Slovenije

Filip Matko

Po obisku delegacije Zveze Romov Slovenije pri predsedniku Državnega zbora Republike Slovenije, Borutu Pahorju, ki jo je 4. februarja v Ljubljani vodil predsednik ZRS Jožek Horvat Muc, je na prvem tovrstnem srečanju med predstavniki Državnega zbora in predstavniki Zveze Romov Slovenije bila vsebina pogovora predvsem s poudarkom na vprašanju sistemskega zakona na podlagi 65. člena Ustave Republike Slovenije, na vprašanja finan-

ciranja romske skupnosti ter ureditev osnovnih bivanjskih potreb, predvsem po posameznih občinah, kjer prebivajo Romi.

V tem smislu bo Državni zbor v skladu s pristojnostmi v zakonodajnem postopku še posebej pozoren pri obravnavanju romske problematike. Tako je predsednik Odbora za notranjo politiko, Maksimilijan Lavrinc, seznanil predstavnike Zveze Romov Slovenije, da bodo vabljeni na seje odbora takrat, kadar se bodo obravnavala tista vprašanja, ki se neposredno dotikajo tudi romske skupnosti v Sloveniji. Vendar je Borut Pahor

pisno predlagal (pismo z datumom 10. februar 2003!), da tudi v drugih odborih, ko v okviru svojih pristojnosti obravnavajo posamezna zakonska področja, na seje v kontekstu širše razprave povabijo tudi predstavnike Zveze Romov Slovenije, da bi tako lahko po posameznih področnih zakonih čim bolje in učinkoviteje uredili romsko problematiko.

Tudi generalni sekretar Vlade RS, Mirko Bandelj, je vsem ministrom in predstojnikom vladnih služb (v skladu z drugim odstavkom 15. člena Zakona o narodnih skupnostih, Ur.l.RS, št. 65/94) pisno

sporočil opozorilo (pismo z datumom 3.marec 2003 !), da v fazi obravnavanja zadev, ki se nanašajo na položaj narodnih skupnosti, v okviru vlade in njenih delovnih teles, ko dokončne odločitve sprejema Državni zbor, že v fazi priprave gradiva sodelujejo z narodnimi skupnostmi ter predhodno pridobijo mnenje najvišjih organov narodnih skupnosti. Ko gre za romsko skupnost živečo v Republiki Sloveniji, se zakonske in podzakonske določbe uporabljajo smiselno

tudi za Rome. Mnenje zavzema njihov najvišji organ: Zveza Romov Slovenije, s sedežem v Murski Soboti, Ulica arhitekta Novaka 13.

SAM MISTU KHETAUN BUTI TE KEREL

(Pripravljenost za sodelovanje)

Zaru Borut Pahor sinja pru vakeribe mejk u poslanec LDS u Maksimilijan Lavrinc , savu hi u angjutnu andu odbor misti andruni politika.

Sinja uze pa mejk u direktor zaru Urad mistu nacija u Janez Obreza.

Le Romengri delegacija pa sana u Jožek Horvat Muc , Jelenka Kováčič, Danijel Šarkezi te I Janja Rošer.

Palu Roma andi Slovenija vakerdja u Jožek Horvat Muc, phukavlahi palu predlogdja save šej pomožinahi le Romenge.

U janez Obreza vakerdja palu memburi sej brauninen le Romensar pri Vlada avka andu Parlament.

U Borut Pahor kamel dureder khetaun buti te kerel le Romenca. U Maksimilijan Lovrenc pa , hot le Romen akharna pru vakeribća

Romski svetniki v lokalni samupravi v petnajstih občinah

Da bi ne bilo prostih (osamljenih) strelcev

Filip Matko, foto: Filip Matko

1 0. novembra so po vsej Sloveniji potekale volitve novega predsednika Republike Slovenije, volitve županov in članov občinskih svetov ter članov svetov krajevnih skupnosti. Prvič se je v zgodovini

slovenske države volilo tudi romske svetnike v več občinah (ne samo v Murski Soboti !). Po sklepu Ustavnega sodišča Republike Slovenije bi naj kar v 20-ih slovenskih občinah Romi izvolili svojega romskega svetnika v občinski svet. Seveda se to ni zgodilo, ker v šestih občinah

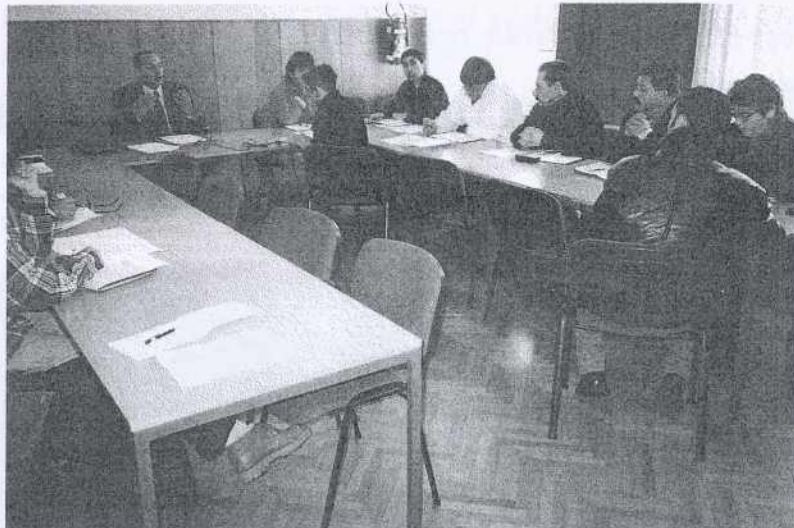
(Beltinci, Grosuplje, Krško, Semič, Šentjernej in Trebnje) niso spremenili občinske statute, ki bi to omogočili. So pa volitve romskega svetnika kljub nespremenjenemu občinskemu statutu izvedli v občini Trebnje, kjer bodo statut spremenili po zasedanju novega občinskega sveta. Sicer pa se bo to moralo zgoditi v vseh šestih prej naštetih občinah. Ustavno sodišče je namreč zavrnilo pritožbo teh občin z nalogo, da v 30-ih dneh po zasedanju občinskega sveta v novi sestavi sprejmejo spremembo občinskega statuta ter zatem v 45-h dneh po objavi spremenjenega občinskega statuta v Uradnem listu izvedejo še nadomestne volitve romskega svetnika.

Romske svetnike so izvolili v občinah Novo mesto (Rajko Šajnovič), Kočevje (Albin Lah), Črnomelj (Kazimir Brezar), Metlika (Jože Tudijs), Trebnje

(Miha Breznik), Rogašovci (Stanko Baranja Muri), Cankova (Milan Baranja), Tišina (Slavko Cener), Puconci (Branko Horvat), Kuzma (Mladen Baranja), Dobrovnik (Vera Ratko), Črenšovci (Ludvik Levačič), Lendava (Tomi Levačič), Turnišče (Stanislav Šarkezi) ter v Mestni občini Murska Sobota (Darko Rudaš). V občinah Beltinci, Krško, Semič in Šentjernej so po izvolitvi novega občinskega sveta spremenili statut in bodo romska svetnika izvolili že kmalu. V občini Grosuplje pa Romi, žal, še vedno ostajajo brez svojega predstavnika v občinskem svetu. Kljub vsemu nerazumevanju in tudi upravičenemu negotovanju Romov sankcij za to občino s strani države ne bo, nadaljeval se bo pač nekakšen »mrtev tek« na tem področju. Bodo pa to poizkušali primerjati in urediti s podobno nastalimi težavami v drugih državah Evrope.

Prvič so se novoizvoljeni romski svetniki zbrali v Murski Soboti 21. novembra 2002, ko je bil prisoten tudi direktor Urada vlade Republike Slovenije za narodnosti Janez Obreza. Ta je v svojem uvodu opozoril na velik prispevek Zveze Romov Slovenije in romskih društev v okviru te Zveze, da je sploh lahko prišlo do volitev romskih svetnikov in še zlasti pri imenovanju volilnih odborov in komisij ter pri sestavi volilnih imenikov za Rome, kakor tudi predlaganje kandidatov za svetnike s strani romskih društev. Zatorej bi prav romska društva morala biti osnovno izhodišče za dobro delo romskih svetnikov, kakor tudi Zveza Romov Slovenije, ki je že in še bo organizirala izobraževanja svetnikov, pri Zvezi pa je kot posebna oblika dela organiziran celo Forum romskih svetnikov. Tako bi naj romski svetniki ne bili »samotni

(osamljeni) strelci«, ki bi delovali brez predlogov in podpore romskih društev in Zveze.

So se pa izvoljeni romski svetniki sestali še na drugem posvetu v Murski Soboti in sicer 13. januarja letos. Zaradi slabih vremenskih razmer so na srečanju v Dijaškem domu sodelovali le svetniki iz devetih prekmurskih občin, Romi z Dolenjske, Bele krajine in Zasavja pa so svojo neudeležbo opravičili.

Sklical jih je vodja Foruma romskih svetnikov pri Zvezi Romov Slovenije Darko Rudaš (lani jeseni je bil že drugič zapored izvoljen za romskega svetnika v Mestnem svetu Mestne občine Murska Sobota). Pripravljeno je bilo gradivo in sicer podatki o pravnih aktih Republike Slovenije, v katerih je vgrajena zaščita romske skupnosti in na to gradivo se bodo pri svojem delu v občinskih svetih tudi sklicevali. To je 65. člen Ustave Republike Slovenije, Zakon o lokalni samoupravi, Zakon o lokalnih volitvah, Zakon o organiziranju in financiranju vzgoje in izobraževanja, Zakon o vrtcih, Zakon o osnovni šoli, Zakon o evidenci volilne pravice ter na ostalih področjih, kjer pa za Rome veljajo enake določbe, kot vse druge državljanje.

Kot pobude so sprejeli na

srečanju romskih svetnikov še pet predlogov: menijo, da bi bilo smiselno, da bi država udeležila 65. člen Ustave in tako preko Zakona o Romih celostno reševala problematiko slovenskih Romov. Nadalje bi Romi radi sodelovali pri nastajanju programov oziroma zakonov, kakor tudi pri nadzoru njihovega izvajanja oziroma uresničevanja. Predlagali so ustanovitev posebnega sklada za romsko skupnost na nacionalni ravni ter pripravo programa za odpravo visoke stopnje brezposelnosti Romov. Opozorili so, da je kar 80 odstotkov romskih gospodinjstev med najrevnejšimi v naši državi, kajti kar 90 odstotkov za delo sposobnih Romov je brezposelnih, čeprav v veliki večini niso za to sami krivi. To je po njihovem podatek, ki se ga lahko primerja s »časovno bombo«, saj bo tudi mlajšim in bodočim generacijam Romov v Sloveniji povzročala veliko težav pri vključevanju v javno življenje.

Romski svetniki iz občin Murska Sobota, Cankova, Puconci, Kuzma, Dobrovnik, Rogašovci, Črenšovci, Lendava in Turnišče so se torej obvezali za lastno samoizobraževanje, osebno angažiranost v svojem okolju ter na splošno za boljši jutri vseh Romov v Sloveniji.

Posvet Romov štirih sosednjih držav

Da ne bo »generalov brez vojske«

Filip Matko, prevod: Jožek Horvat Muc

O udeležbi in prispevku Romov na področju lokalne samouprave v štirih evropskih državah se je spregovorilo na mednarodnem posvetu Romov v Murski Soboti. 30. januarja so na tem srečanju, v prostorih Zavoda za zdravstveno varstvo, sodelovali predstavniki Romov iz Slovenije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške. Poleg Romov iz sosednjih štirih držav so se posveta udeležili še predstavniki Urada vlade Republike Slovenije za narodnosti ter ljubljanskega Inštituta za narodnosti. Vse je v imenu Mestne občine Murska Sobota pozdravil direktor občinske uprave Tibor Cigut, ki je obenem predstavil izkušnje občine, saj je še pred sprejetjem zakona, ki bi ji to naložil, brez večjih težav izvolila romskega svetnika že na prvih lokalnih volitvah in so lansko jesen volitve romskega svetnika v Mestni občini Murska Sobota torej potekale že tretjič. V Mestni občini Murska Sobota živi okrog tisoč pripadnikov romske skupnosti (največ v romskem naselju Pušča, poleg tega pa še strnjeno v severnem delu Černelavec ter v Ulici Štefana Kovarča, kakor tudi v samem mestu). Po izločitvi romskega naselja Pušča iz krajevne skupnosti Černelavci je Pušča od lanske jeseni samostojna krajevna skupnost in kot takšna prva krajevna skupnost Romov v državi Sloveniji.

O pomembni prelomnici v življenju Romov na Slovenskem po

lanskoletnih volitvah predstavnikov romske skupnosti v občinski svete je govoril direktor Urada vlade Republike Slovenije za narodnosti Janez Obreza, ki je pravzaprav ponovil stališča, ki jih je predstavil na srečanju z novoizvoljenimi romskimi svetniki v Murski Soboti (21. novembra 2002) ter dodal, da pri nas položaj Romov ureja že deset področnih zakonov.

Vera Klopčič z Inštituta za narodnosti v Ljubljani je povedala, da ima participacija Romov pri političnem odločanju v Evropi različne oblike, glede pač na državo, v kateri Romi prebivajo. Ponekod so zastopani na lokalni ravni, drugje sodelujejo predstavniki Romov v parlamentu, ponekod v vladnih ustanovah ter tudi posebnih odborih in komisijah. Največ težav pri uveljavljanju pravic Romov je po mnenju Vere Klopčič prav na lokalni ravni. Romi so v številnih državah Evrope še vedno žrtev diskriminacije, odprava tega pa je

po mednarodnih dokumentih obveza za vse države. Ker želijo Romi tudi v Evropi biti prisotni, si želijo predstavika v Evropskem parlamentu.

Predstavniki Romov iz sosednje Avstrije, Emmerich Horvath Gartner, z Gradišćanske, je orisal celotno zgodovino prihoda Romov iz Indije v Avstrijo, kakor tudi vse njihove dosedanje težave. Še danes se pri njih čuti kot največja ovira neizobraženost, ker zaradi nepoznavanja nemškega jezika ter nerazumevanja s strani učiteljev do Romov le-ti niso obiskovali šole. Tako imajo veliko težav pri iskanju zaposlitve, sedaj pa to rešujejo s pomočjo posebne svetovalne službe za šoloobvezne otroke. Drugače pa imajo zagotovljene prostore za društveno delovanje, za izdajanje časopisov in druge literature, delujejo številne folklorne in glasbene skupine, povezujejo pa se tudi oziroma imajo skupno organizacijo s Sinti, posebno vejo Romov. Hrvaški Romi imajo nemalo

težav zaradi preorganiziranosti je trdno prepričan Nusret Seferović, predsednik Združenja romskih organizacij Hrvaške. Rome zastopa namreč večje število romskih organizacij na državni ravni in tako hrvaška država pravzaprav v imenu Romov nima samo enega sogovornika. Zatorej se lahko pri skrbi zanje velikokrat tudi taktično umakne. Sicer pa je od mednarodne skupnosti dobila navodilo oziroma zahtevo, da Rome enakopravno vključi v ustavo, enako kot druge manjšine. To obvezo je morala izpolniti tudi Madžarska pred vstopom v Evropo, kjer je tamkašnjih 700 tisoč Romov povsem enakopravnih z ostalimi 12-imi manjšinami. To se pozna tudi pri skrbi in financiranju države, kajti samo v Nagykanizsi država financira 10 romskih funkcionarjev, od katerih jih je polovica poslancev v lokalnem parlamentu. Imajo tudi svoj informativni in izobraževalni center, s površino 800 kvadratnih metrov. To je z veseljem povedala Istvanne Varadi, podpredsednica Mestne romske samouprave v Nagykanizsi.

Jožek Horvat Muc je v popoldanskem delu podrobno, s projiciranjem grafoskopskih folij, predstavil dokumente o vsem dosedanjem prizadevanju Romov

na Slovenskem (še zlasti njega samega!) za čimbolje urejen status v državi. S svojimi prispevki in vprašanji so sodelovali še Fatmir Bečiri (predsednik Romskega društva Romano pralipe Maribor), Slobodan Nezirovič (predsednik Romskega društva Romano vozo Velenje) in Sašo Nezirovič iz Velenja, Tone Hudorovac (predsednik Romskega društva Rom Črnomelj), Slavko Cener (predsednik Romskega društva Čaplja Vanča vas - Borejci) in Darko Rudaš s Pušče (romski svetnik v Mestnem svetu Mestne občine Murska Sobota). Prav njegove razprave se je dotaknil Geza Bačič, ki je do letošnjega leta bil strokovni svetovalec na Uradu vlade Republike Slovenije za narodnosti. Po mnenju Geze Bačiča bi naj romski svetniki ne ostali »generali brez vojske«, če bodo pri svojem delu v občinskih svetih delovali kar na lastno pest in se ne bodo posvetovali s svojimi volilci ter romskimi društvi, od koder izhajajo. Lahko zatrdimo, da je mednarodni posvet Romov, 30. januarja v Murski Soboti, povsem uspel in opravičil pričakovanja organizatorjev. Za prijetno počutje je z oskrbo poskrbela Okrepčevalnica Gril Gorazda Bagoroša iz Murske Sobotne.

ZARI LUMIJA ŽI LUMIJA HI AMUT

(Razlike so vidne od države do države)

Zaru Roma andru štar lumiji sana pru posvet mejk u manuš andru Urad mistu naciji te ljubljansko institut mistu naciji. Sa len gresindja u Tibor Cigut, savo vakerdja palu izkušnji andri Murska Sobota, khaj hi le Romen u svetnik mauk u tritu mandat. Anda ja občina hi akaun eršti Romani krajevna skupnost andi Slovenija.

I Vera Klopčič phendja hot hi I politični participacija andi Evropa kar khaj amut. Paurethan hile zastopime andi lokalni samouprava, andu parlamentja, vladne komisiji, odbordja te komisiji.

U Roma pa kaumen te oul andu Evropsku parlament.

U Horvat Emmerich andri Avstrija palu Gradiščansko phukaudja palu Romanu phiribe zari Indija andi Avstrija te pali lengri kinja. Hilen pa lengru hejo misti organizacija, literatura, cejtundja, folklor, hegedijsča- hilen pa khetan organizacija le Sinti Romenca.

U Roma andri Hrvaška phukaude palu kinji andu organizaciji. Andi lengru aunav vakeren buter Roma. Palu mednaurudne skupini djerinde mangipe I hrvaška, hot site le Romen čhin andi Ustava sar u kole nacijen.

Isto adau site kerdja I Ungriki lumija angju uštavibe andi Evropa, kauj hi 700 ezere Roma iste čačipnencia u kola 12-nacijenca. Adau pe prindžaurel te dikhel andu louj, kauj I Ungriki lumija počinel andi Nagykanizsa deš romane funkcionardjen-epaš hile andu lokaulno parlament. Hilen te lengru informativno-edukacijakru center pru 800 kvadrautne meterdja.

Šej phenas, hot sinja u posvet le Romengru andu 30. januar andi Murska Sobota igen laučhu.

Obisk delegacije Sveta Evrope

O Evropski listini za jezike regij in manjšin

Filip Matko, prevod: Jožek Horvat Muc

Letos 3. februarja je bila na obisku v Sloveniji delegacija Sveta Evrope, ki spremlja uresničevanje Evropske listine za jezike regij in manjšin. Delegacijo je vodil Franz Xaver Goop iz Liechtensteina, z Anno Alis Dazzi Gross iz retoromanskega dela Švice, Antoniom Bultrinijem iz Italije ter mag. Vero Klopčič z Inštituta za narodnosti v Ljubljani.

Z delegacijo sta se sestala predsednik Zveze Romov Slovenije Jožek Horvat Muc in vodja Foruma romskih svetnikov pri Zvezi Romov Slovenije Darko Rudaš. Odgovarjala sta na številna vprašanja delegacije, ki zbira podatke za Svet Evrope o skrbi evropskih držav za posamezne manjšine in etnične skupnosti, pri tem pa opozorila na pomanjkljivosti dosedanje zakonodaje za Rome v Sloveniji v primerjavi z madžarsko in italijansko manjšino, kakor tudi veliko stopnjo nezaposlenosti Romov. Predstavila sta uspehe Zveze Romov Slovenije na področju organiziranja romskih društev, ohranjanja izročila na folklornem, glasbenem in jezikovnem področju ter še zlasti na izvolitev kar 15 romskih svetnikov.

Za področje informiranja oziroma medijske prisotnosti Romov na Slovenskem je urednik Murskega vala Marijan Dora predstavil radijsko oddajo z

naslovom Romskih šestdeset minut, ki že osmo leto poteka na radiu Murski val v Murski Soboti. Urednik prve televizijske oddaje za Rome na naši Regionalni televiziji AS pa je predstavil dosedanjih pet polurnih oddaj pod naslovom Romano dikhijpe / Romski razgledi. Jožek Horvat Muc je članom delegacije razdelil edicije in časopise, ki jih izdaja Zveza Romov Slovenije in Romsko društvo Romani Union v Murski Soboti.

PALU EVROPAKRU THEM SANA ZI AMENDE (Obisk s Sveta Evrope)

La delegacijaha pumen laukhle u angjunu andri Slovenski Romani Unija u Jožek Horvat Muc te u angjunu zaru svetnikcengru forum zi Slovenski Romani Unija u Darko Rudaš.

Vakerde palu phučibe la Evropakre themiske.

Palu lačhe butča la Slovenijakra Romana Unija, kultura, pali muzika, čhip te palu auri kedime 15-romane svetnikča. Palu romane 60 minutca pri radija vakerdja u Marijan Dora, u urednik la romana TV oddajaku pri Tv AS pa phukavlahi palu Romanu dikhipe.

Najvišje odlikovanje za Jožeka Horvata Muca

Priznanje za dolgoletno delo med Romi za Rome

Filip Matko

Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan je tik pred iztekom svojega drugega petletnega mandata odlikoval Jožeka Horvata Muca za njegov prispevek pri or-

ganiziranju Romov v Sloveniji ter splošnem prizadevanju za izboljšanje življenja Romov v naši državi nasploh. Tako je Jožek Horvat Muc, predsednik Zveze Romov Slovenije, iz rok predsednika države Milana Kučana prejel Časni znak svobode.

Istočano je z enakim odlikovanjem bil odlikovan tudi Geza Bačič, dolgoletni svetovalec na Uradu vlade Republike Slovenije za narodnosti, ki je prav tako veliko prispeval k izboljšanju položaja Romov v Sloveniji.

Poročilo o Romih v Sloveniji

Filip Matko, foto: Filip Matko

Zavod za odprto družbo s sedežem v Budimpešti je v okviru posebnega projekta o spremljanju položaja manjšin v desetih državah kandidatkah za vstop v Evropsko unijo pripravil posebno poročilo o izvajanju vladnih programov, programih ukrepov za pomoč Romom v Republiki Sloveniji in programov za enake možnosti zaposlovanja Romov kot skupni izziv. Kajti članstvo v EU od kandidatke zahteva, da dosežejo stabilnost ustanov, ki zagotavljajo demokracijo, pravni red, človeške pravice ter spoštovanje in zaščito pravic manjšin.

Koordinatorica tega projekta v Sloveniji je bila dr. Darja Zaviršek z Visoke šole za socialno delo ljubljanske Univerze, gradivo pa sta na terenu zbirali diplomantka prej imenovane fakultete Špela Urh za področje Dolenjske in Bele krajine, a za področje Prekmurja (tudi za Velenje in Maribor) Janja Rošar, študentka 2. letnika imenovane fakultete, sicer doma s Pušče. Ob številni udeležbi Romov z Dolenjske in Bele krajine ter 6-članske delegacije Romov iz Prekmurja sta prej imenovani zbirateljici gradiva predstavili knjigo, ki je izšla pred kratkim pod naslovom

Spremljanje pridruževanja EU: Zaščita manjšin v Sloveniji. Predstavitvi je prisostvovala še programska sodelavka projekta za vseh deset držav Katy Negrin iz Budimpešte. Pripravljalki poročila so se pri svojem delu osredotočile na dva programa, ki sta bila v Sloveniji sprejeta za izboljšanje položaja etnične skupnosti Romov. Prvi je splošnejši (Program ukrepov za pomoč Romom v RS) in se je pričel v letu 1995 kot Program 1995, a maja 2000 je vlada RS sprejela bolj specifičen program (Enake možnosti za zaposlovanje Romov - skupen izziv), ki se je zaključil leta 2001. Oba programa, skupaj s splošnejšimi ukrepi (Program boja proti revščini in socialni izključenosti) sta zajela več pomembnih področij življenja (izobraževanje, zaposlovanje, stanovanjska problematika, zdravstveno varstvo), zato je lahko lokalne oblasti izvajajo projekte, financirajo pa se preko javnih razpisov ministrstev. Mehanizmov za koordinacijo dejavnosti v okviru teh programov je zelo malo, minimalno pa se vključuje tudi Rome v planiranje in izvajanje projektov. Posledično so tudi rezultati različni: nekateri projekti so zamrli že po kratkem času, nekateri so se celo razširili, predvsem tisti, ki so

že v startu vključili uporabnike teh projektov. Uspešni bi bili lahko tudi tisti projekti, ki bi izvirali iz pobud Romov samih in ki niso v največji meri odvisni od vladne podpore.

Okrogla miza je potekala 14. januarja popoldne v dvorani Zavoda za izobraževanje in kulturo v Črnomlju. Izmed ostalih udeležencev so še vedno precej kritičnih pripomb na zbrano in objavljeno gradivo imeli mag. Stane Baluh z Urada vlade Republike Slovenije za narodnosti, kakor tudi predsednik Zveze Romov Slovenije Jožek Horvat Muc, pa tudi številni Romi ter predstavniki nekaterih šol in zavodov za zaposlovanje. Opozorjeno je bilo tudi, da niso bile upoštevane niti nekatere pripombe iz javne razprave, ki je bila 1. julija lani, prav tako v Črnomlju, ko je bilo gradivo še v pripravi za objavo.

So pa zato organizatorke tokratne okrogle mize in zbranega ter objavljenega gradiva obljubile, da je vse pomanjkljive podatke moč dopolniti in popraviti v podobnem poročilu, ki bi naj bilo pripravljeno in objavljeno v enaki obliki prihodnje leto oziroma vsako leto pred dokončnim sprejemom novih držav kandidatke v Evropsko unijo.

Zlata plaketa Slavku Cenerju

Filip Matko

2 8. junija lani je na slavnostni seji Občine Tišina bila podeljena Zlata plaketa Občine Tišine Slavku Cenerju iz Vanče vasi in sicer za dolgoletno uspešno delo na kulturnem in športnem področju ter pri razvoju krajevne samouprave. Kot vemo je Slavko Cener bil med ustanovitelji Romskega društva Čaplja Vanča vas - Borejci in je od njegove ustanovitve dalje njegov predsednik. Je tudi član vodstva Zveze Romov Slovenije.

Je pa Slavko Cener eden najaktivnejših občanov svojega kraja in Občine Tišina na političnem, kulturnem, športnem ter društvenem področju nasploh. Kajti z vso zagnanostjo opravlja delo in naloge vaškega predsednika, pred 30.leti pa je bil med pobudniki in ustanovitelji Nogometnega kluba Roma Vanča vas - Borejci. Ves čas je opravljal važnejše funkcije v klubu, vrsto let je bil njegov predsednik, a sedaj opravlja vlogo tajnika kluba. Slavko Cener deluje kot aktivist Rdečega križa, saj je sam dolgoletni krvodajalec, na političnem področju pa deluje v LDS. Lani je bil na lokalnih volitvah v Občini Tišina izvoljen za prvega romskega svetnika v tej prekmurski občini. Čestitamo Slavku ob prejemu priznanju !

Romski svetnik tudi v občini Semič

Monika Sandreli

O bčina Semič je boila med tistimi občinami, ki so se dolgo otepele, da bi imele v svojem občinskem svetu predstavnika Romov. V preteklem letu so skušali kar trikrat spremeniti občinski statut. Nekateri svetniki so menili, da je

pri njih Romov veliko manj, kot se govori, ob zadnjem popisu prebivalcev naj bi jih bila le peščica, zato naj si nebi zaslužili svojega predstavnika v občinskem svetu. Na zadnji seji so le popravili občinski statut. Zanje je glasovalo 12 svetnikov, proti je bil le svetnik SNS. Občinski svet Semič bo odslej štel 14 članov.

Končno na svojem

Slobodan Nezirovič

Kdor čaka dočaka! je star ljudski pregovor, ki nosi v sebi upanje in hrepenenje. Že od same ustanovitve romskega društva v Velenju, so si člani želeli pridobiti prostor, kjer bi lahko nemoteno opravljali ljubiteljsko dejavnost. Da bi se ta želja uresničila, se je vodstvo društva odločilo sprejeti nekatere ukrepe. Začeli smo z akcijo zbiranja podpisov za pridobitev pisarne za potrebe romskega društva. Pri tej akciji nas je zelo presenetilo dejstvo, da so nas podprli tudi neromi, prebivalci Velenja, ki niso vključeni v društvo. Tako smo poleg podpisov zbrali tudi priporočila. Med drugim so svoje priporočilo dali tudi ZKO Šaleške doline ter Center srednjih šol Velenje. Naslednja poteza pri uresničevanju zastavljenega cilja so bili razni sestanki s predstavniki MO Velenje. Tako smo se 13.5. in 20.8.2002 sestali s podžupanom MO Velenje Dragotom Martinškom. Naše prizadevanje se je obrestovalo, saj se je MO Velenje odločila, da nam bo poskušala najti ustrezen prostor. Tako sem kot predsednik društva sodeloval v komisiji, ki je bila zadolžena za rešitev tega vprašanja in smo s skupnimi močmi našli ustrezen prostor. 2.11.2002 je zelo pomemben datum za Rome iz Velenja. Saj smo takrat slovesno otvorili poslovni prostor na Šaleški 19/a in tudi 1. srečanje romskih folklornih skupin je bilo organizirano v kulturnem domu Ivana Napotnika v Velenju. Prostor, ki ga

uporablja naše društvo za svoje delovanje je last MO Velenje. Oproščeni smo plačila najemnine, plačila elektrike ter komunalnih storitev. Pisarniški prostor uporabljamo predvsem za urejanje materialnega finančnega poslovanja društva. Tukaj se dogovarjamo za izvajanje kulturnih programov, sprejemamo sklepe ter obravnavamo problematiko Romov.

V pisarni opravljamo tudi druge dejavnosti:

- pomoč pri izpolnjevanju obrazcev, prošenj, dohodnine
- pomoč pri učenju - za to področje je zadolžen tajnik društva Panič Predrag
- računalniške ure za najmlajše (igre, Word, slikar).

Ker mislimo, da lahko ima pisarna velik pomen pri aktivnem vključevanju Romov v družbo, si želimo, da bi svojo pisarno pridobila tudi ostala romska društva, ki delujejo v Sloveniji.

V soboto 25. januarja 2003 smo se odzvali povabilu na gostovanje v radijski oddaji O Romih, ki

ga je izvajalo Radio Bakla. Oddaja je potekala v živo. Našo društvo so predstavljali naslednji predstavniki: Panič Predrag, Sašo Nezirovič, Liljana Ibrahimovič, Emina Asani, Sandra Nezirovič ter Slobodan Nezirovič.

Člani društva so v oddaji izpostavili predvsem naslednja področja: Položaj Romov, Izobraževanje in zaposlovanje, Romska kultura in običaji, organiziranost romov, dosežki in načrti romske skupnosti, prosti čas romov. Predstavili sta se tudi pesniška in folklorna skupina društva. Pesniška skupina je ob tej priložnosti predstavila knjigo Poezija andar romano ilo ter prebrala nekaj pesmi, mentorica folklorne skupine Liljana Ibrahimovič je predstavila delo folklorne skupine, značilnosti romskih plesov ter dosedANJI uspehi in načrti.

Po končani oddaji so plesalke Emina in Sandra zaplesala nekaj plesov za delavce radia Bakla. Srečanje je bilo zanimivo, saj smo spoznali nove prijatelje.

Jagori / Ogenj gori že eno leto

Filip Matko

Konec januarja so v prostorih Kulturnega doma v Črnomlju slovesno obeležili enoletno delovanje Romskega društva Jagori / Ogenj v Črnomlju. Slovesnost se je pričela s himno Dželem, dželem, vsem zbranim pa je spregovorila predsednica društva Suzana Kosec. Poudarila je, da je v društvo včlanjenih 50 članic in članov, imajo organizirani dve sekciji: folklorno in nogometno, organizirali so tečaj ročnega pletenja, različne ustvarjalne delavnice za otroke, pripravili čistilno akcijo v Kanižarici ter lani aprila slovesno obeležili Svetovni dan Romov.

Izredno dobro so se povezali z Zavodom za izobraževanje in kulturo v Črnomlju in tako veliko pozornost namenjeno izobraževanju svojega članstva, kakor Romov nasploh. Pomen tega sodelovanja je poudarila na slovesnosti tudi Nada Žagar, direktorica tega Zavoda. Podžupan Pavel Zajc je v pozdravnem nagovoru svetoval, da bi se naj RD Jagori / Ogenj tesneje povezal z Romskim društvom Rom iz Lokev, predstavnik rom-

ske skupnosti v občinskem svetu Občine Črnomelj Kazimir Brezar pa je obljubil, da bo kot občinski svetnik zastopal vse Rome v občini enako.

Folklorna skupina se je predstavila z romskimi plesi, v romščini so zaigrali igro o pobegu romskega dekleta od doma zaradi fanta, sledile pa so tudi številne recitacije v romskem in slovenskem jeziku. Za konec je sledil skupni ples z gosti kar na odru dvorane.

Nezmanjšan delovni utrip Romskega društva Romani Union

Kultura kot rdeča nit delovanja

Filip Matko

Konec januarja se je letošnji program aktivnosti Romskega društva Romani Union v Murski Soboti pričel z izdajo četrte številke Romskega zbornika, ki so ga

razdelili na mednarodnem posvetu Romov štirih sosednjih držav, 30. januarja v Murski Soboti. In nadaljevalo se je z organizacijo koncerta glasbene skupine Šukar v Murski Soboti v čast slovenskega kulturnega praznika (15. februar-

ja) ter v marcu z izdajo 14. številke časopisa Romske novice.

Sicer pa zakaj bi delo tega prvega romskega društva v okviru Zveze Romov Slovenije ne povezovala kot rdeča nit prav kultura? Pod vodstvom svojega predsednika,

Jožeka Horvata Muca, se je več kot polovica članic in članov udeležilo društvenega sestanka v soboškem Grajskem hramu prav na slovenski kulturni praznik - 8.februarja popoldne. Sestali so se zaradi podrobnejšega dogovora v zvezi z organizacijo koncerta glasbene skupine Šukar, a obenem so oblikovali program svojega delovanja skozi vse leto 2003.

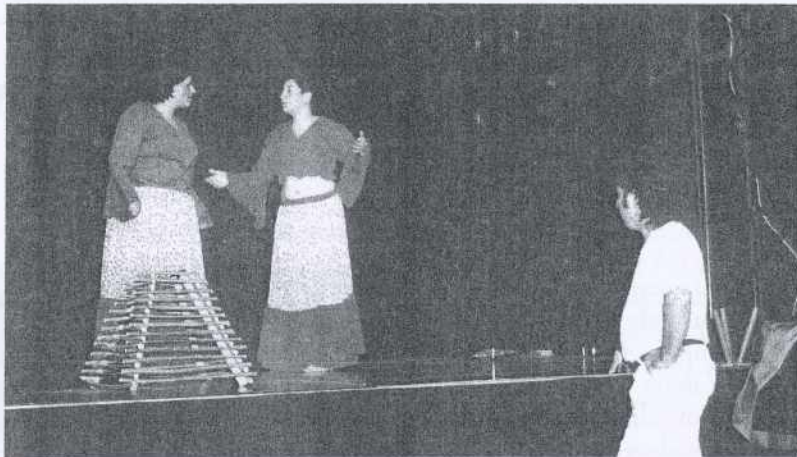
Pomembne so pravzaprav tri važnejše odločitve. Prva: v društvu se bodo posamezne članice in člani resno lotili priprav, dela in študija besedil v gledališki skupini. Kajti prijavili se bodo za letošnje območno srečanje gledaliških skupin, ki ga organizirata Zveza kulturnih organizacij v Murski Soboti in Sklad za kulturne dejavnosti Mestne občine Murska Sobota. Naštudirali bodo romsko igro, ki jo je leta 1993 napisal Jožek Horvat Muc in je tedaj bila tudi uprizorjena in sicer pod naslovom Sedmi dan. Tokrat avtor besedila ne bo na odru igralec, pač pa režiser ob odru. In druga: članice in člani folklorne skupine bodo resneje študirali romsko plesno izročilo, trdno pa

so odločeni, da k sodelovanju pridobijo glasbenike, da na nastopih ne bi več plesali ob glasbi s kasetofona. Pa še tretja: za organizacijo letošnjega mednarodnega romskega tabora bodo soorganizacijo ponudili Romskemu društvu Zeleni gozd Serdica, kajti zadnja leta imenovano društvo nekaj dni za taborom v Murski Soboti organizira svoj tabor, program je delno podoben, pa tudi večina udeležencev je istih. Tako bi lahko združili kadre, skrajšali dneve tabora ter si razdelili kar nemajhne finančne stroške.

Ob letošnjem Svetovnem dnevu Romov - 8.april - bodo v okviru

društva pripravili občinsko prireditev. Padla je odločitev o kvaliteten dvigu programa te prireditve, zato je bodo poleg domačih plesalk in plesalcev k sodelovanju povabili romsko folklorno skupino z glasbeniki iz Nagykanizse na Madžarskem. Tako upajo na povabilo madžarskih Romov za gostovanje v sosednji državi, kjer bodo lahko navezali nove stike še z drugimi folklornimi skupinami madžarskih Romov.

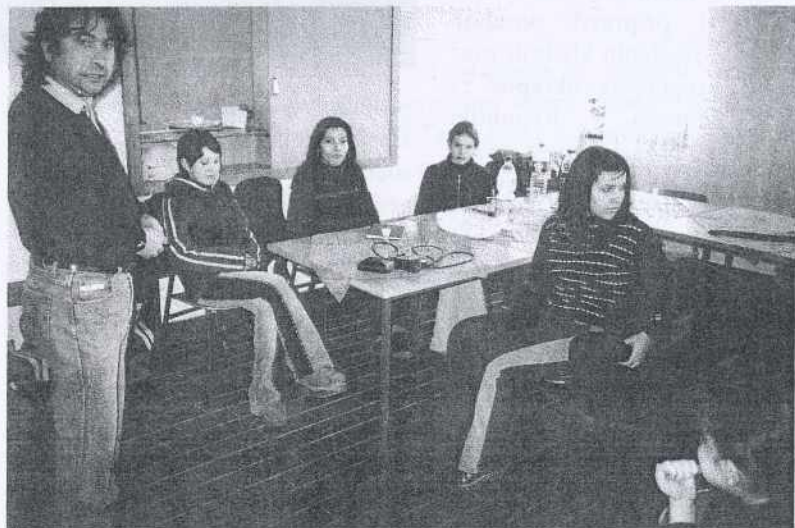
Seveda pa ne bodo ob vsem tem pozabili na svoje politično in ostalo delovanje v okolju. To je zapisano v uvodu Statuta društva kot vodilo in tako tudi bo.

Zimovanje na Vaneči

Filip Matko

Enajst mladih članic in članov Romskega društva Romani Union iz Murske Sobote, večinoma so srednješolci, se je v času letošnjih zimskih šolskih počitnic, v dneh od 20.do 22.februarja, odločilo za tridnevno zimovanje. Po dogovoru z Območnim združenjem Zveze združenj borcev NOV Murska Sobota so si domovanje uredili v Spominskem domu na Vaneči. Mladi člani RD Romani Union Murska Sobota se želijo nekako »vkup pobrati«, ker od časa do

časa v društvu pravzaprav ničesar ne počno in so torej imajo skoraj za nekoristne. Zatorej so se odločili za zimovanje, da bi bili nekaj dni skupaj ter se v miru pogovorili o nadaljnjem sodelovanju v društvu in da bi tako lahko govorili o organiziranem delu. Kajti večina njih pleše v folklorni skupini, ki že precej časa ni redno izvajala plesnih vaj, poleg tega pa so se na društvenem sestanku odločili, da se prijavijo za srečanje gledaliških skupin in se bo torej treba lotiti tudi besedilnih in odrskih vaj.

Zimovanje je vodila Janja Rošer, ki je v RD Romani Union tajnica, poleg tega je med udeleženci najstarejša, pa tudi študentka. Obiskal jih je predsednik društva Jožek Horvat Muc, ki je tudi predsednik Zveze Romov Slovenije. Imel je zanje predavanja o zgodovini Romov, folklornem in glasbenem izročilu ter ohranjanju romskega jezika. Mladi so ob tem imeli največ vprašanj v zvezi z možnostmi zaposlovanja mladih Romov, kakor tudi o organiziranem delovanju znotraj Romskega društva Romani Uni-

on. Predsednik društva jim je pojasnil, kako je bilo v njegovih mladih letih, ko je še obstajala mladinska organizacija - ZSMS - in so se tudi mladi Romi lahko uveljavili znotraj nje, a sedaj jim to možnost nudi pač domače romsko društvo.

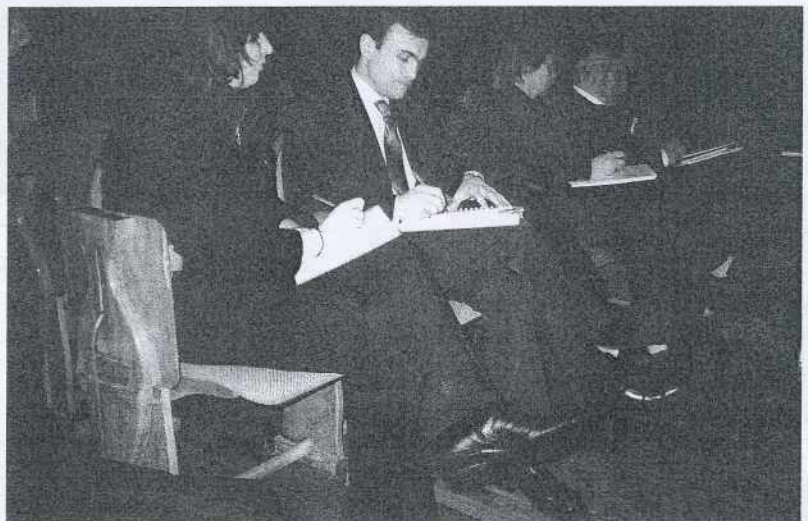
Mladi so prepričani, da se ponovno srečajo v podobni obliki na letošnjem mednarodnem romskem taboru, za prihodnjo zimo pa že načrtujejo zimovanje, ki bi se ga naj udeležilo še več mladih, več predavateljev in bi naj potekalo tudi več dni.

Knjiga Zaščita manjšin v Sloveniji

Filip Matko

1 4. januarja je v Črnomlju bila predstavljena knjiga pod naslovom *Zaščita manjšin v Sloveniji*, ki jo je pripravil Zavod za odprto družbo s sedežem v Budimpešti in je istočasno izšla v slovenskem in angleškem jeziku.

V okviru posebnega projekta o spremljanju položaja manjšin v desetih državah kandidatkah za vstop v Evropsko unijo je Zavod za odprto družbo s sedežem v Budimpešti pripravil posebno poročilo o izvajanju vladnih programov, programov ukrepov za pomoč Romom v Republiki Sloveniji in programov za enake možnosti zaposlovanja Romov kot skupni izziv. Koordinatorica tega

projekta v Sloveniji je bila dr. Darja Zaviršek z Visoke šole za socialno delo ljubljanske Univerze. Gradivo sta na terenu zbirali absolventka prej imenovane fakultete Špela Urh za področje Dolenjske in Bele krajine, a za področje Prekmurja in drugih delov Slovenije Janja Rošer, študentka 2. letnika imenovane fakultete, sicer doma s Pušče. Ob številni udeležbi Romov z Dolenjske in Bele krajine ter 6-

članske delegacije Romov iz Prekmurja sta poprej imenovani zbirateljici gradiva predstavili knjigo, ki je izšla pod naslovom *Zaščita manjšin v Sloveniji*, istočasno v slovenščini in angleščini. Na predstavitvi je bila prisotna tudi voditeljica celotnega projekta za vseh deset držav, Katy Negrin iz Budimpešte.

Okrogla miza je potekala v dvorani Zavoda za izobraževanje in kulturo v Črnomlju. Izmed ostal-

ih udeležencev sta še vedno precej kritičnih pripomb na zbrano in objavljeno gradivo dodala mag. Stane Baluh z Urada vlade Republike Slovenije za narodnosti, kakor tudi predsednik Zveze Romov Slovenije Jožek Horvat Muc, pa tudi številni Romi ter predstavniki nekaterih šol in zavodov za zaposlovanje. Opozorjeno je bilo tudi, da niso bile upoštevane niti nekatere pripombe iz javne razprave, ki je bila 1. julija lani, prav tako v Črnomlju, ko je bilo gradivo šele v pripravi za objavo. So pa zatorej organizatorke tokratne okrogle mize in zbranega ter objavljenega gradiva obljubile, da je vse pomanjkljive podatke moč dopolniti in popraviti v podobnem poročilu, ki bi naj bilo pripravljeno in objavljeno v enaki obliki prihodnje leto oziroma vsako leto pred dokončnim sprejemom novih držav kandidatki v Evropsko unijo.

Zu posebno projekt palu položaj nacijengru, andu deš državi so kamen te oul andi Evropski unija, kerdja u zavud vaši odprti

družba, so hile u sedež andi Budimpešta kerdja u poročilo palu vlaudakre programdja, palu ukrepja vaši pomoč Romenge andi Republika Slovenija te palu program vašu buti vašu Roma. I kordinator-ka vašu projekt andi Slovenija sinja i dr. Darja Zavišek pali visoki škola vašu socialni buti pali Ljubljanski Univerza. U paprusja khetaun kedine te pisinde i Špela Urh pali Fakulteta vašu Dolensko te Bela krajna, vašu Prekmurje pa i Janja Rošer, študentka 2. letnikiskri pali fakulteta ,andri Pušča.

U roma andri Dolensko te Bela krajna te u 6-članski delegacija andi Prekmurje , sana pri predstavitev la kenvakri so gili auri telu aunav Zaščita majšin Slovenije, i kenva hi pisime slovenske te angleške Pri predstavitev sinja te I angjuno vašu cilo projekt mistu deš državi i Katy Negrin andri Budimpešta.

U okroglo stolu sinja andi dvorana zu zavod mistu izobraževanje te kultura andi Črnomelj. Miškru udeležanci sinja kritične pripombi pru gradivo le mg. Stane Baluh palu urad vašu naciji te le angjune zi

Slovenski romani unija le Jožek Horvat-Muc, pripombi pa sana te le manušen palu školi te zavodja vaši buti. Phende te hot nauna upoštevane u pripombi so sanahi phende pri javni razprava so sana andu 1. julij ilani, andi Črnomelj, kada sinja u gradivo mik andi priprava. Paladau srečanje amen te poročalindjam ilani andi avgustiskri-triti-odaja Romano dikhipe. U organizatorke palu okroglo stolo phende hot u podatki so falinel , dopolnina te objavina u kau berš andi isti oblika sako berš, anglu dau sar lena ande neve Lumiji vaši Evropski unija.

Skrb za ohranjanje romskega jezika

Edicija za edicijo

Filip Matko

Konec lanskega leta je Zveza Romov Slovenije izdala 16. številko svojega časopisa Romski svet, predtem je bila predstavljena knjižica Romski jezik / Zbirka romskih besed, 30. januarja pa je Romsko društvo Romani Union iz Murske Sobote izdalo četrto številko Romskega zbornika. Zveza Romov Slovenije je 21. decembra lani izdala 16. številko svojega časopisa Romski svet in sicer na 30-ih straneh, z bogatim barvnim ovitkom. V tej številki je objavljenih sedem

bravnih in 33 črno-belih fotografij, poleg tega so objavljeni prispevki številnih avtorjev: dr. Dragoljuba Ackovića iz Beograda o nagrajenem filmu romskega avtorja Aziza Jašarija o eksodusu Romov v Srbiji, Črni gori in Makedoniji; Nade Babiš Ivaniš iz Bele krajine o Tednu vseživljenjskega učenja 2002 in vključevanju Romov vanj; Dajane Renič in Štefana Horvata iz Zenkovec o izletu Romov k Blatnemu jezeru na Madžarskem; Fatmirja Bečirija iz Maribora o srečanju z Borutom Pahorjem; Abdula Januzija

iz Maribora o udeležbi na Svetovnem dnevu Romov na Tišini; Tanje Petrič iz Maribora o romskem taboru in romski knjigi; Monike Sandreli, Lipeta Juharta in Filipa Matka iz Murske Sobote o dogajanjih med Romi v Prekmurju in Sloveniji ter nekaj pesmic romskega avtorja Romea Horvata Popoja. Urednik časopisa Romski svet, Jožek Horvat Muc, je v uvodniku nanizal najpomembnejše dogodke za Rome v lanskem letu ter izrekel najlepše želje za letošnje leto in tako je glasilo priložen še letošnji stenski koledar.

V prostorih Kluba PAC v Murski Soboti je bila 13. decembra 2002 predstavljena knjiga Romski jezik / Zbirka romskih besed, kajti že veliki jezikoslovec dr. Fran Miklošič, ki je pri nas med prvimi raziskoval romski jezik, je poudaril, da je jezik eden najpomembnejših dejavnikov za ohranitev lastne identitete. Pod vodstvom Jožeka Horvata Muca so se letga v Zvezi Romov Slovenije lotili predvsem mladi in to Danijel Šarkezi, Stanko Baranja Muri in Anita Cener iz Serdice, Nataša Brajdič iz Krškega, Robertina Ratko iz Zenkovec ter Janja Rošer in Monika Sandreli s Pušče. Izid knjige so

omogočili: Ministrstvo za kulturo RS, Ministrstvo za znanost, šolstvo in šport RS ter Ljudska univerza M. Sobota. Ob mednarodnem posvetu Romov, 30. januarja v Murski Soboti, pa je bila vsem udeležencem razdeljena četrta številka Romskega zbornika, ki ga izdaja Romsko društvo Romani Union v Murski Soboti. V tej številki, ki premore kar 75 strani, se pojavlja šest avtorjev. Urednik Jožek Horvat Muc je predstavil kronološke podatke o organiziranju Romov, Romsko društvo Romani Union (temu predseduje!) ter kulturne aktivnosti. Janja Rošer je objavila gradivo, ki ga je zbirala za

skupno poročila Zavoda za odprto družbo iz Budimpešte, Vera Flisar se je spomnila svojega začetka v vrtcu na Pušči pred 40-imi leti, Franc Kuzmič je zbral bibliografijo o Romih, Romeo Horvat Popo ima objavljenih 14 pesmi, a Filip Matko je prispeval tri sestavke: z Jožetom Vildom je obudil spomine na taborniško četo 25. maj na Pušči, z Evgenom Titanom spomin na organiziranje nogometašev na Pušči pred 45-imi leti ter zapis o 35-letnici Društva exlibris Slovenija, katerega predstavniki so bili mentorji za izdelavo ekslibrisov na lanskem romskem taboru v Murski Soboti.

Že šest TV oddaj Romski razgledi

Filip Matko

Že kar dobre pol leta se zavedamo, da je nekaj drobnih kamenčkov v mozaik razumevanja Romov v naši sredini prispevala tudi televizijska oddaja Romski razgledi. Oddaja poteka od lanskega aprila v sodelovanju z Uradom vlade Republike Slovenije za narodnosti in Zvezo Romov Slovenije.

Pripravljamo jo na regionalni televiziji AS v Murski Soboti. V okviru Združenja lokalnih TV postaj Slovenije pa jo je moč videti tudi na VTV Velenje ter lokalnih televizijskih postajah, ki jih doseže signal VTV Velenje (TV Primorka Koper, TV Vaš kanal Novo mesto, VTV Velenje, Studio Signal Kamnik, CATV Tezno Maribor itd.). Na domači televiziji - TV AS v Murski Soboti - jo predvajamo kar trikrat: premiera ter najmanj dve ponovitvi. Po vnaprejšnjem dogovoru je lani bilo pripravljenih pet 30-minutnih oddaj (skupno 4 in pol ure strnjene programa!): v aprilu, juniju, avgustu, oktobru in decembru, torej vsak drugi mesec. In s to prakso se letos nadaljuje. Videli jo

bomo vsak drugi mesec. Pričelo se je z 18. februarjem (Romi v lokalni samoupravi), ostale oddaje pa sledijo še 15. aprila (Praznovanja Romov), 10. junija (Položaj in vloga Romov), 19. avgusta (Romi v mednarodnih dokumentih), 14. oktobra (Kršitve javnega reda in miru, kazniva dejanja Romov) in 23. decembra (Romi kot verniki). Vabimo Vas, da si ogledate našete oddaje, ki sledijo po napovedanem programu. Šesta (letošnja prva!) oddaja je dala poudarek sodelovanju Romov v lokalni samoupravi, zajela pa je tudi dogodke med slovenskimi Romi od druge polovice lanskega decembra do sredine letošnjega februarja. Ob gledanju oddaj se Vam morda kdaj porodi kakšna misel ali ideja, pa tudi kritična beseda se lahko izreče. Vse to slednje bi radi slišali tudi mi, ki oddajo pripravljamo: spodaj podpisani urednik oddaje, prevajalec Jožek Horvat Muc in povezovalka programa Anita Cener iz Serdice, ki ste si jo verjetno že vzeli »za svojo TV voditeljico«, snemalci in montažerji na TV AS. Sporočite nam svoje pripombe, pa tudi želje v zvezi z izboljšanjem

oddaje v prihodnje in sicer na naslov: Televizija AS, Slovenska 52, 9000 Murska Sobota ali pa kar na naslov Zveze Romov Slovenije, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota.

Naj za konec dodamo, da je 18. marca letos bila na TV AS M. Sobota predvajana tudi posebna 30-minutna oddaja o Romih v Občini Puconci.

Šesto leto RD Romano pralipe Maribor

Fatmir Bečiri

Romsko društvo Romano pralipe v Mariboru, ki ga kot predsednik vodi Fatmir Bečiri, je 30. oktobra lani organiziralo praznovanje 6-obljetnice svojega delovanja. Za to slovesnost sta predsednik društva in njegov podpredsednik Ali Hadža vložila precej truda, da je na prireditvi sodeloval tradicionalni romski orkester iz Makedonije. Veliko truda v pripravo folklorne skupine je vložil mentor Jonuzi Avdula, a podobno se je izkazal še Zenel Bejta, ki je za nastop pripravil dramsko sekcijo. Prireditev, ki je trajala 105 minut, si je ogledalo okrog 600 obiskovalcev, ob zaključku pa je predsednik Fatmir Bečiri podelil pisna priznanja vsem, ki so kakorkoli

prispevali, da je prireditev ob 6.obljetnici društva lepo uspela. Med številnimi gosti je bil tudi predsednik Zveze Romov Slovenije, Jožek Horvat Muc, ki je pohvalil uspelo prireditev.

Za boljši jutrišnji dan

Alija Hadža

Vodstveni organi Romskega društva Romano pralipe v Mariboru so se lani uspešno vključevali v politično delovanje na lokalnem in občinskem nivoju. Tako so se zavzemali za pridobitev pisarniških prostorov, spremljali vključevanje romskih otrok v vrtnice in osnovne šole ter se ukvarjali s problemi okrog zaposlovanja Romov. Tako je predsedniku društva, Fatmirju Bečiriju, ves čas bilo v pomoč več članov iz vodstva društva, da bi se položaj Romov tudi v Mariboru in okolici čimprej izboljšal. K temu bi precej pripomogli društveni prostori, ki jih zaenkrat nimamo.

480 glasov premalo

Ramo Šačiri

Na zboru Romov, ki ga je Romsko društvo Romano pralipe Maribor oktobra lani pripravilo na Teznu, so odločili, da bi jih naj v Mestnem svetu Mestne občine Maribor zastopal Fatmir Bečiri, predsednik RD Romano pralipe. Vendar za vstop oziroma izvolitev v Mestni svet Mestne občine Maribor je potrebnih najmanj 1000 glasov, na volitvah pa je Fatmir Bečiri zbral le 520 glasov, torej 480 premalo za izvolitev.

Z nastopom Fatmirja Bečirija kot kandidata za člana Mestnega sveta Mestne občine Maribor so bili zborovalci na Teznu izredno navdušeni. Ob tem je vse prisotne opozoril na neurejeno državljanstvo večine Romov v Mariboru in okolici. Do leta 1992 bi si to državljanstvo veliko lažje uredili, pa te možnosti niso izkoristili. Sedaj so pogoji za pridobitev državljanstva ostrejši: vsak vlagatelj mora dokazati vir preživetja zase in za svojo družino. Tako je na posameznika določen znesek v višini najmanj 46 tisoč tolarjev. Predsednik Bečiri je sicer omenil, da bo sprejet zakon z olajšavo za tiste, ki so prijavljeni že od leta 1990, vsi, ki pa imajo dolg do

stanovanjskega sklada za neplačane najemnine in obratovalne stroške, lahko to uredijo z dogovorom o obročnem odplačevanju dolgov. Ponovno pa je opozoril vse starše, da naj redno pošiljajo otroke v šolo, ker z vstopom Republike Slovenije v Evropsko unijo bo konkurenca za pridobitev delovnih mest še ostrejša in posamezniki brez osnovnošolske izobrazbe ne bodo imeli nobenih možnosti za zaposlitev.

Roma andi Občina Puconci / Romi v Občini Puconci

Jožek Horvat Muc, Filip Matko

I Občina Puconci andru Prekmurje, odoy kaj u Goričko te u Ravensko pumenge den u va, ferlel skoro 108 kvadrajtja kilometerdja površina. Andu 23 gauva žijn okrog 6700 manuša, zara dau žijn andu paunč gava 470 Roma.

Lek učeder točka hi u Kamenek la nadmorska učipnaha 394 meterdja. Andu ravno predel hi prtežno kmetijstvo usmejime, andi učeder lega pru Goričko pa bardjol draukhi te but phaubi. U kaš hi te navadno barvalo, so del bari

možnost vaštu te kijrel but buti andru kaš. Andi sredijna občinakro kijrel uspešno u podjetje Kema, so kijren buti but manuša andi aja občina. Kulturno te razvedrilno dejavnost razvijaulinel šoufkulturne-turistične društvi, u zbor so dji-laulandri Puconci, ljudske pevaučkinji te, folklorni skupina. Khijlen pa te duj romane folklorne skupini te djik romane hegedijštja. Andi občina hi Romani organizacija Zeleno dombo te Erjavo dombo, so hile vključime andi Zveza romengri andi Slovenija.

Pri športiskro področje hi fejs društvakro te klubski dejavnost: delovaulijnen duj občinske lige andu tikno nogomet, nogometno klub Kema, stloskro tenis Puconci, klub hokej pri čaur, Triglav Perdanovci, Društvo andu kardjišaugo Bodonci te žuvlikano odbojgarsko klub Kema Puconci. Misti narava pumen pa len u djaugerdja andri Brezovce, Dolina te Pečarovci.

Andi občina Puconci hi trijn veri: evangeličanski, rimokatoliški, binkošni. I Občina naun barvali

čak pali plodni phuv, lakro lek bareder barvalijpe hi u butašne te lače manuša. Adej hi mijk ternijpe, so phijren andu trij vrtecja te andi škola Puconci so hila 556 šolaurdja. U paunji so čujol del nauda, hot u ravnijpe te u Goričke dombi andi Puconci na aučen čučē.

I **Puconci** so hile maškaural te hilen hejo hot hile lek bareder te lek phureder andi protestanski vera andi Slovenija. Dombengro gav hi odoj sar čujol Mačkovsko paunji palu Goričko pru Ravensko. Andi Puconci hi pa hejo upre šunado občinakro romano društvo Zeleno dombo lengro angjuno hi u Marjan Drvarič.

I **Dolina** hi donde čhikerdo zaru Dolinakro jarko so hile 190 manuša. Hile buter ritja bareder rik pa hi u mejzuj. Pri vreja hi but drakhalindja. Hi but miššime vijša. Uzral zaruduge Gomile romano gav.

I **Kušanovce** hi gav so hi maškaural andu Goričko so hile 220 manuša. U gav pašjol zahodno telu dombo Kamenko, so hile 394 meterdja hile lek učeder točka andi občina Puconci. Odoj kirin hi i phuv te u mijzuj u drakhalindja u phabalindja te u ritja kirin kmetijazaru drom so žal proti Moščance hi u Romano gav. **Lemerdje** hi 300 manušahilo zaru drom zari Černelace te ži Grad. Sa kirin hi u mejzuj čujol u paunji Ledava hi u ritja te bareder patrengro vijš Log. Hi duj gauva Borovje te Na prečkaj, odoj žijn u Roma.

I **Vaderce** hi donde čhikerdo gav pru južno Goričko rik hile 440 manuša. U gav pašcol zaru Ledavsko Jezero te zaru Graško potok uzral hi u ritja, mejzujte, phabalindja te u drakhalindja. Zu Dani te zu Tanautski žijn u Roma odouthar hi pa te u eršti romano svetnik u Branko Horvat. I **Zenkovce** hi gav so hilo zaru drom Černelavci - Grad te hilen okro 440 manuša. Paštjon pru

južnorik meru Goričko. Zahodno pru Bodonsko poiok leskri terasa čhingerel u miššime vejš zenkovski lejs. Pru ek le gaveskro pa hi u duj romane zaselkca u Pesek te Ciganska Graba. Andi Zenkovce hi I Romani organizacija Erjavo dombo.

But pe mauk vakerel, ho hi u čhavoure amaro lek bareder barvalipe, mistu lektikneder hi andi Puconce lek feder andu trin vrtecja, andu sej phiren te u romane čhavure. Sa u romane čhavure andu vrtecja hi 151, andra dau u Roma 8.

Ništa čuleder, šej pa mijk feder hi le čhavurende andi puconcakri škola, andi sej phiren 556 solardja.

Občina Puconci v Prekmurju, kjer pravijo da si Ravensko in Goričko podajata roke, zavzema skoraj 108 kvadratnih kilometrov površine. V 23 naseljih živi okrog 6700 prebivalcev, od tega v petih naseljih 470 Romov. Najvišja točka je Kamenek z nadmorsko višino 394 metrov. V ravninskem predelu je pretežno kmetijsko usmerjena, v višjih legah na Goričkem pa raste žlahtna trta in uspeva kakovostno sadje. Les je tu naravno bogastvo, ki daje veliko možnosti za predelavo in izdelavo lesnih izdelkov. V središču občine posluje uspešno podjetje Kema, ki zaposluje pretežno prebivalce občine. Kulturno in razvedrilno dejavnost razvija šest kulturno-turis-

tičnih društev, pevski zbor Puconci, ljudske pevke in folklorna skupina. Delujeta tudi dve romski folklorni skupini in ena romska glasbena skupina. V občini delujeta Občinsko romsko društvo Zeleni hrib Puconci in Romsko društvo Rjavi hrib Zenkovci, ki se vključujeta tudi v Zvezo Romov Slovenije.

Na športnem področju je zelo razvita društvena in klubska dejavnost: delujeta dve občinski ligi malega nogometa, Nogometni klub Kema, Namiznoteniški klub Puconci, Klub hokeja na travi Triglav Predanovci, Strelsko društvo Bodonci in Ženski odbojgarski klub Kema Puconci. Naravo pomagajo ohranjati louske družine Brezovci, Dolina in Pečarovci.

V Občini Puconci so med občani prisotne tri verske skupnosti: evangeličanska, rimokatoliška in binkoštna. Občina ni bogata le z rodovitno zemljo, ki daje tržne presežke, njeno največje bogastvo so gostoljubni in marljivi ljudje. Tu je še odraščajoča mladost, ki poganja v treh otroških vrtcih in OŠ Puconci s 556 šolarji. Ta razposajena nemirna reka vpliva upanje, da ravnice in gorički bregovi Občine Puconci ne bodo ostali prazni.

Puconci so središče občine in sedež največje ter najstarejše protestantske verske občine na Slovenskem. Gručasto naselje leži tam, kjer Mačkovski potok z Goričkega priteče na Ravensko. V Puconcih

ima svoj sedež prijavljeno Občinsko romsko društvo Zeleni hrib, ki ga kot predsednik vodi Marjan Dervarič.

Dolina je razloženo naselje v dolini Dolinskega potoka z okrog 190 prebivalci. Dno doline je večinoma poraslo s travniki, večji del naselja in njiv pa je na zložnem prisojnem pobočju. Na Vreju so strnjeni vinogradi. Osojna slemena so porasla z mešanim gozdom. Vrh vzhodnega slemena Duge Gomile je romsko naselje.

Kušanovci so razloženo naselje sredi Goričkega z okrog 220 prebivalci. Vas leži zahodno pod gričem Kamenekom, ki je s 394 metri najvišja točka Občine Puconci. Na razgibanih prisojnih pobočjih so na slabo rodovitnih prsteh njive in zaplate vinogradov, sadovnjaki in travniki so okrog kmetij. Ob cesti proti Moščancem je romsko naselje.

Lemerje z okrog 300 prebivalci je obcestno naselje na Ravenskem ob

cesti Černelavci - Grad. Na skrbno obdelani terasi so večinoma njive, na meliorirani ravnici proti regulirani reki Ledavi pa travniki in večji strnjeni listnani gozd Log. Vrh terase sta zaselka Borovje in Na Prečkaj, kjer prebivajo Romi.

Vadarci so razloženo naselje na južnih obronkih Goričkega z okrog 440 prebivalci. Naselje leži vzhodno od Ledavskega jezera, kjer na vlažnem zemljišču ob Gračkem potoku prevladujejo travniki, na terasi njive, na prisojnih pobočjih pa se menjavajo njive, travniki, sadovnjaki in zaplate vinogradov. V zaselkih Pri Daniji in Pri Tanackih živijo Romi in od tod je doma prvi njihov romski svetnik Branko Horvat.

Zenkovci so obcestno naselje ob cesti Černelavci - Grad in imajo okrog 440 prebivalcev. Ležijo pod južnimi obronki Goričkega, zahodno nad Bodonskim potokom. V dnu njegove široke doline so travniki,

skrbno obdelano odprto teraso pa proti vzhodu pretrga mešani gozd Zenkovski lejs. Na obrobju vasi sta večja romska zaselka Pesek in Ciganska Graba. V Zenkovcih ima prijavljen svoj sedež Romsko društvo Rjavi hrib.

Otroci so naše največje bogastvo je že skoraj iztrošeno geslo, a vendar je za najmlajše v Občini Puconci največja skrb namenjena v treh vrtcih, ki jih obiskujejo tudi Romčki. Vseh malčkov v vrtcih je 151, od tega Romčkov 8. Nič manjša ni skrb, morda celo večja, v puconski osemletki, ki jo obiskuje 556 šolarik in šolarjev.

18. marca je bila na TV AS Murska Sobota, VTV Velenje, TV Primorka Koper, TV Vaš kanal Novo Mesto, TV Signal Kamnik IN CATV Tezno Maribor, prikazana posebna 30 minutna oddaja o življenju in delu Romov v petih romskih zaselkih Občine Puconci v Prekmurju.

Iz New Yorka

Baranja Slavko - Lujzi

Zivljenje v New Yorku je za zdaj kar v redu in upam, da se ne bo nič zgodilo. Za Valentino sva z zaročenko Risi-Leanne bila v glavnem mestu Washington D.C. Obiskala sva Belo hišo ter Slovensko Ambasado. Washington D.C. je zelo lepo mesto z mnogimi tujimi ambasadami. Kupil sem slovenski dres z Zahovičovo številko. Prejšnji mesec sem kupil nov računalnik in za vse tiste, ki bi mi radi napisali kaj moj e-mail naslov je Palacinka @ aol.com. Na internetu lahko zdaj poslušam Murski val ter Romskih 60 minut. Letos bom skušal organizirati romski koncert v New Yorku, ampak prej bom rabil kontaktirati organizacije, ki bi mi to finančno pomagali izvesti. Z zaročenko Risi-Leanne se bova poročila 21. junija. Prišla bova domov (v Slovenijo) za dva-tri tedna. Komaj čakam, da bom videl svoje starše, sorodnike, prijatelje in znance. To bi bilo za enkrat vse, lep pozdrav vsem bralcem revije Romano them-Romski svet, članom Zveze Romov Slovenije, prijateljem ter zancem. Videli se bimo junija.

Romski koledar

Leto 1753 / 1754

Madžarski študent Stephan Vayli na Leydenski univerzi odkrije indijske korenine v romskem jeziku. Primerjal je tisoč besed v izgovorjavi treh študentov iz Indije ter bližnjih Romov. Čez deset let je to bilo objavljeno v časopisih na Dunaju.

Leto 1927

R.L. Turner dokaže, da je fonetika romskega jezika povezana s centralno skupino hindujskih jezikov v Indiji.

Leto 1980

Založba Naša knjiga v Skopju objavi prvo knjigo z romsko slovnico, napisano v romščini. Prva izdaja v 3000 primerkih je hitro razprodana.

Leto 1991

Na Univerzi v Pragi prično s poučevanjem romščine.

Folklorna skupina romskega društva s Cankove

Prvič Zlate zvezde

Filip Matko

Konec lanskega leta, ob Dnevu samostojnosti Republike Slovenije, se je javnosti prvič predstavila folklorna skupina Romskega društva Zlata zvezda iz Cankove.

Tako so ob državnem prazniku, 26. decembra lani, pripravili na Cankovi prvo samostojno plesno-folklorno prireditev v cankovskem vaško-gasilskem domu. Tamkajšnje Romsko društvo Zlata zvezda je pomagal 20. oktobra 2002 ustanoviti in ga sedaj vodi kot predsednik Milan Baranja, ki je bil lani jeseni izvoljen tudi za romskega svetnika v Občini Cankova. V novoustanovljeno društvo se vključujejo Romkinje in Romi iz štirih krajevnih skupnosti: Cankova, Domajinci, Gornji Črnci in Krašči.

Po samo enomesečni vadbi se je polni dvorani obiskovalk in obiskovalcev predstavila skupina šestih romskih plesalk: Svetlana, Sanja in Dejana Baranja ter Džozefina in Mihaela Horvat, ki jih vodi Maja Baranja. Zaplesale

so ples Mili kalori in požele velik aplavz. Kot gostje so nastopili plesalke in plesalci Romskega društva Zeleni gozd iz Serdice v Občini Rogašovci, za zabavo pa je poskrbela še njihova glasbena skupina Torpedo.

Praznovanje slovenskega kulturnega praznika

Biti lep, biti Šukar

Filip Matko

Teden dni po letošnjem slovenskem kulturnem prazniku je Romsko društvo Romani Union iz Murske Sobote pripravilo nepozaben lep oziroma »šukar« večer v telovadnici soboške prve osemletke. Bil je to, prav tako slovenskemu kulturnemu prazniku posvečen večer glasbe in plesa. V goste je namreč prišla etno glasbena skupina Šukar iz Ljubljane, ki

izvaja izvirno romsko glasbo na Slovenskem.

Skupina Šukar (Igor, Nenad, Peter, Štefan in Gordan) obstaja od leta 1990 in je doslej izdala že štiri samostojne albume ter pesmarico romskih pesmi. Izvajajo namreč glasbo in pojo pesmi Romov iz vse Evrope. Vzporedno z drugimi glasbeniki, ki so celo izvorni Romi, se fantje skupine Šukar toliko bolj trudijo, da bi zadeli glasbeno srčiko romske

duše. Kot mnogi vemo, je prav romska duša nekaj enkratnega in neponovljivega: je izredno nabita s čustvi. Ta čustvenost se običajno preljuje čez rob ob posebnih dogodkih: naj bo to rojstvo, smrt ali ljubezen. To so trenutki, ki romsko dušo kot nekaj nezemeljskega prevzamejo s čustvovanjem, da je vse ostalo okrog njih deseta skrb. Vendar to vsekakor ni glasba. Ob gostovanju etno glasbene skupine Šukar so namreč svoje enkratno

razpoloženje dodale in prikazale članice kar štirih romskih folklornih skupin, ki delujejo na levem bregu reke Mure: Romskega društva Romani Union Murska Sobota, Romskega društva Zelenu dombu Puconci, Romskega društva Rjavo dombu Zenkovci ter Romskega društva Zelenu vejš Serdica. Barvitost folklornih kril plesalk se preliva s svetlobo in ritmi godcev romskih skladb, občinstvo v dvorani pa poje in skandira, da skoraj preglasi skupino Šukar. Glasbeniki umirijo plesalke in občinstvo s kratkim odmorom, kar »podžge« še nekoliko mladenk in žena iz občinstva, da se po predahu pridružijo mladenkam, ki so s plesi popestrile prvi del koncerta.

Občinstva smo našli skoraj do številke 300, kar bi lahko rekli, da je malo. Vendar ob nerazumljivih komentarjih z ulice pred koncertom, češ, da je nastop skupine Šukar rezerviran le za Rome, je udeležba bila številčno odlična.

Čeprav za organizatorja ne najbolj finančno ugodna, kajti prav organizatorji so pogrešali v dvorani predstavnike političnega, kulturnega in javnega življenja nekakšne pomurske prestolnice. Ti bi se s svojo navzočnostjo pridružili letošnjemu praznovanju spomina na največjega slovenskega poeta, s tem pa dali tudi težo uspešnim prizadevanjem Romov, ki

so na lanskoletnih volitvah uspeli v petnajstih slovenskih občinah »vriniti« svoje zastopnike v odločanje na lokalni ravni, Romi s Pušče pa uspeli z vzpostavitvijo samostojne krajevne skupnosti v tem naselju. In s tem bi bil tudi koncert skupine Šukar v telovadnici soboške prve osemletke, 15.februarja letos, vsekakor še bolj »šukar« oziroma lep.

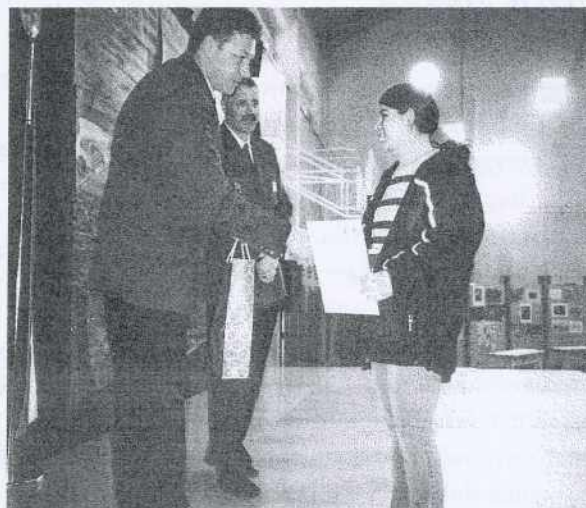
Nagrajena Sladžana

Filip Matko

Včas dneva Civilne zaščite - 1.marec - je Štab Civilne zaščite za Pomurje pripravil osrednjo regijsko prireditev v sredo, 5.marca, s pričetkom ob 13.uri v telovadnici nove Osnovne šole Sveti Jurij v Občini Rogašovci na Goričkem. Ob tej priložnosti so bila podeljena letošnja priznanja in nagrade CZ ter podeljene pohvale in nagrade šolarjem, udeležencem regijskega natečaja za najboljša likovna in literarna dela na temo Naravne in druge nesreče - Nesreča nikoli ne počiva. V času prireditve je bila na ogled razstava izbranih likovnih in literarnih del v prostorih svetojurjevske osemletke.

Med številnimi nagrajenci za likovne izdelke na temo Nesreča nikoli ne počiva šolarjev 1.in 2.razredov osemletke, 2.in 3.razredov devetletke ter od 1.do 4.razreda osnovnih šol s prilagojenim programom je bila tudi Sladžana Šarkezi. Sladžana je doma iz Lendave, obiskuje 4.razred Dvojezične osnovne šole II v

Lendavi, njen učitelj in mentor je Alojz Ščap, v svoji kategoriji pa je Sladžana prejela prvo nagrado. Čestitamo!

Potovanje v Francijo

Romeo Horvat-Popo

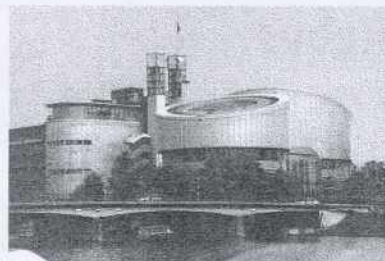
Ko ponavadi razmišljamo kam na izlet in ne vemo kam je treba moramo dobro tudi premisliti. Kajti ni lepo sam hoditi po svetu. Vam povem kako sem jaz prišel v Francijo v mesto Strasbur. Ponavadi snemamo Romskih 60 minut ob petkih. Takrat sem moral že na snemanje že v sredo in to že zjutraj ob 10. uri. V četrtek sem si zvečer pripravil kaj bom nesel s sabo v Francijo. Doma so bili eni žalostni zaradi tega, ker seveda pač slavni džentlemen je odšel. Tako sem si tudi predstavljal, kajti jaz jih vedno speljem v dobro voljo. No pa pustimo zdaj žalost pri miru. Še zdaj se spominjam, ko sem prišel do (žute kuče) pisarne Zveze Romov Slovenije, da sem se poslovil od svojega prijatelja Danija in takrat sem še na radio in tam našel prijatelje s katerim sem šel seveda tudi v Strasbur.

Ko smo prišli na letališče preden smo šli na letalo sem pojedel en sendvič in to zaradi tega, ker me je bilo zelo, zelo, zelo strah. Kajti na letalu se še nikoli nisem peljal. Še zdaj se spominjam Marjana, ko je vedno prosil svojo užitno hladno pijačo in to takole two biers. Z letalom smo pristali štiri krat. Veste še tole bi vas rad spomnil, če boste kam šli imejte s sabo slovar tako, da boste več znali govoriti in prositi. Ko smo prišli do hotela Novo hotelsmo smo se preoblekli in šli na večerjo. Zopet Marjan two biers enega sebi enega pa Boštjanu. Jedilnik smo dobili v roke in si naročili vsak svojo večerjo. Jaz sem bil tisti, ki je spraševal za juho, vsi naenkrat so se začeli smejati. Kajti jaz vedno rad jem juho. Hotel sem tisti večer v igralnico, da ne bi zapravil denar mi je Marjan pokazal kako lahko prisparam denar. Igrice so mi bile pri nosu v hotelu v katerem smo spali.

Tako sem začel igrati noč in dan. No opravičiti bi se moral Mucu zaradi tega, ker sem ga ves čas budil. Šli smo v največjo dvorano, ki jo mogoče eni nikoli ne bodo videli. Zdaj pa naj govorijo kaj hočejo.

Tam smo bili v eni restavraciji v kateri sem jedel potem prvo juho, no zahvalil bi se še Dejanu zaradi tega, ker je on našel zame juho, ki nisem mogel nikakor do nje. Še svoje mineralne vode nisem mogel sam odpirati. Zato je vedno zraven mene sedela direktorica Irma, ki mi je potem vedno odpirala, da sem lahko pil. Nato so prišle še tri juhe. Zakaj tri se sprašujete. Zaradi tega ker, ko sem si naročil eno juho. Jaz sem jih pa dobil tri, so si že mislili tri dni brez juhe naenkrat pride sreča in še tri juhe. Tako je bilo v Stasburu in mislim, da bomo še šli kam ter da bo tam dobra juha. Pa če ne bo za druge, naj bo potem samo zame ...

ODŠLA SI

*Odšla si daleč proč,
Zapustila si moj rojstni kraj,
Odšla si, a nisi vedela zakaj.*

*Morda še tokrat vedela nisi,
Da nekje obstajam jaz,
Ti roke skrtil sem v obraz*

*Odšla si,
Vsi pozabili so nate,
Le v mojem srcu je spomin nate*

*Sedaj ostal sem sam,
Odšla si daleč stran.*

*Ne vem, kako pri srcu ti je,
A če ljubištako kot jaz,
Vem, da ti je hudo.*

Rometo Horvat-Popo

Razvedrilni kotiček

Pripravlja romsko društvo Romano vozo

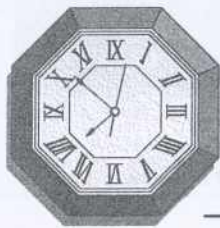
P	Z	A	T	B	E	N	G
A	O	Č	I	S	V	I	K
U	K	H	H	V	Č	H	A
N	R	E	R	A	Š	A	N
J	A	J	O	K	U	T	A
I	T	U	M	E	N	O	V
K	I	T	A	R	E	V	I
O	Z	O	L	E	N	D	D
T	H	Č	E	S	D	R	O
I	H	V	N	O	K	O	M
D	K	S	L	Č	K	M	I

Iz črk, ki so v tabeli poišči romske besede!

Primer:
BENG,
VAKERES

Rebus

S pomočjo slik in črk sestavi romsko besedo!

~~RA~~

~~TE S~~

= P A [] [] J [] []

PRAZNA LJUBEZEN

*O, ljubezni prazne čaše,
vinca sladkega vam manjka.
Vse besede in ideje vaše
sladkih sanj so zmeraj krajše.*

*Ne moti te, ljubezen, graja,
da preveč si groba in predrzna.
V letih plamen v očeh odhaja,
le nasmeh spomina še ostaja*

Matej

HREPENENJE

*Telo mi hrepeni, vse na meni kriči,
tisoč vbodov v telesu me zaboli.
V tišini noči, v objemu tuje strasti,
moja duša tiho zajechi. Živ sem, a v duši mrtev!*

*Ne čutim več utripa srca, slepe moje so oči,
ne čutim več poljube tuje, zanje le objekt
sem-brez srca. Živ sem, a v duši mrtev!*

*Zaprem oči, in duša mi tiho trpi,
v objemu tuje laži, pred mano spomini
bežijo, v pozabo hitijo.
Tebe si nazaj želijo!*

Slobodan Nezirovič

